

ADRODDIAD BLYNYDDOL

2015/16

SWYDDFA **COMISIYNYDD HEDDLU**
A THROSEDD GOGLEDD CYMRU

OFFICE OF THE **POLICE & CRIME**
COMMISSIONER NORTH WALES

Cynnwys

Cyflwyno'r Comisiynydd	2
Cyflwyniad – Yr Adroddiad Blynyddol	3
Blwyddyn o Heriau	4
Natur trosedd	4
Yr her ariannol	5
Blwyddyn o Lwyddiannau	7
Cynllun Heddlu a Throsedd 2015/16	9
Cyflawni rôl y Comisiynydd Heddlu a Throsedd	13
Blwyddyn o Ymgysylltu	15
Cyllid ac Ariannu	17
Cyllideb yr Heddlu	17
Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd	18
Atodiad A – Dosbarthiad Cronfa'r Comisiynydd 2015/16	19

Cyflwyno'r Comisiynydd

Mae'n anrhydedd mawr i mi fy mod wedi cael fy ethol yn Gomisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru; roeddwn yn hapus iawn gyda chanlyniad yr etholiad ar 5 Mai 2016.

Fel eich Comisiynydd Heddlu a Throsedd mi wnaif wrando ar drigolion cymunedau Gogledd Cymru. Rwy'n bwriadu ymgynghori â chymaint o bobl â phosib ynghylch blaenoriaethau Gogledd Cymru er mwyn sicrhau ein bod yn gwybod beth mae trigolion Gogledd Cymru eisiau i ni wneud dros y 12 mis nesaf.

Drwy weithio gyda Heddlu Gogledd Cymru a'n partneriaid, byddaf yn sicrhau ein bod yn gweithio gyda'n gilydd i ddarparu'r gwasanaeth plismona gorau posibl i chi.

Mae fy mlaenoriaethau cychwynnol yn cynnwys archwilio sut mae achosion camdriniaeth ddomestig yn cael eu trin, gyda'r bwriad o gynyddu'r nifer o droseddwyr sy'n cael eu cosbi, a chynyddu'r defnydd a wneir o offer fideo a wisgir ar y corff er mwyn cefnogi'r euogfarnau hynny. Mae trais domestig yn drosedd erchyll ac yn un rwyf yn teimlo'n angerddol yn ei gylch. Mae'r ffaith bod saith unigolyn sy'n dioddef trais domestig yn cael eu lladd bob mis yng Nghymru a Lloegr yn ei wneud yn flaenoriaeth amlwg. Mae yna gost emosiynol, mae yna gost i gymdeithas ac mae yna gost ariannol a chredaf fod yna gyfrifoldeb ar bob un ohonom i flaenoriaethu materion fel hyn. Hoffwn yn fawr iawn allu darparu offer fideo a wisgir ar y corff i bob swyddog rheng flaen yng Ngogledd Cymru. Mae'r dystiolaeth yn dangos fod mwy o droseddwyr yn cael eu harestio, eu cyhuddo a'u dwyn gerbron y llysoedd yn dilyn cyflwyno'r offer fideo a wisgir ar y corff.

Un o fy mlaenoriaethau eraill ydi cefnogi'r ymgyrch i ddatganoli'r system cyfiawnder ieuencid. Nid oes yna ddull gweithredu cyson yng Ngogledd Cymru o ran y ffordd mae gwasanaethau cyfiawnder ieuencid yn cael eu darparu mewn gwahanol rannau o'r rhanbarth. Rwyf wedi bod yn gynghorydd blaen Gwasanaethau Plant Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam gyda chyfrifoldeb am Gyfiawnder Ieuencid (sy'n cael ei reoli gan y Weinyddiaeth Gyfiawnder yn San Steffan). Yng Ngogledd Cymru mae Cyfiawnder Ieuencid yn cael ei ariannu gan Lywodraeth Cymru, Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd, Heddlu Gogledd Cymru, Y Gwasanaeth Prawf a'r Bwrdd Iechyd ac mae gwahanol rannau o Gogledd Cymru yn delio â hyn yn wahanol. Dylid datganoli'r cyfrifoldeb am gyfiawnder ieuencid i Gymru. Mae'r system fiwrocraidaidd bresennol yn rhy debyg i loteri cod post, mae plant a phobl ifanc yn haeddu gwell. Dylem ymyrryd yn gynharach pan fydd y plant yn iau a thorri'r cylch o droseddu cyn iddo ddigwydd.

Cyflwyniad – Yr Adroddiad Blynyddol

Fel comisiynydd heddlu a throsedd Gogledd Cymru mae'n rhaid i mi gynhyrchu adroddiad blynyddol dan adran 12 Deddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011 (Y Ddeddf). Hwn ydi fy adroddiad cyntaf ers i mi gael fy ethol gan drigolion Gogledd Cymru yn mis Mai 2016.

Mae'r adroddiad blynyddol hwn yn cyfeirio at y flwyddyn ariannol Ebrill 2015 i Mawrth 2016 ac felly mae'n cynnwys y cyfnod cyn i mi gael fy ethol i'r swydd. Bydd yn canolbwyntio ar sut cyflawnodd fy rhagflaenydd, Mr Winston Roddick CB QC ei swyddogaethau a'i gyfrifoldebau yn ystod y flwyddyn honno a'r cynnydd a wnaed o ran bodloni amcanion heddlu a throsedd Cynllun Heddlu a Throsedd 2015/16 (y Cynllun).

Prif gyfrifoldebau Comisiynydd Heddlu a Throsedd yw:

- Sicrhau gweithrediad Heddlu effeithiol ac effeithlon ar gyfer Gogledd Cymru;
- Dal y Prif Gwnstabl yn atebol am gyflawni ei swyddogaethau a'r rhai hynny sydd o dan ei gyfarwyddyd a'i reolaeth; a
- Dod â'r partneriaid diogelwch cymunedol a chyfiawnder troseddol ynghyd er mwyn cydweithio â chomisiynwyr heddlu a throsedd eraill a ffurfio a gweithredu strategaethau ledled ardal Heddlu Gogledd Cymru.

Mae'r cyfrifoldebau eraill yn cynnwys cyhoeddi cynllun heddlu a throsedd (sy'n gosod y strategaethau plismona ar gyfer Gogledd Cymru), gosod y praesept (y gwahaniaeth rhwng y cyllid a roddir gan y Llywodraeth a chost plismona yng Ngogledd Cymru) a chael safbwyntiau'r bobl leol a dioddefwyr trosedd.

Bydd pob un o'r cyfrifoldebau hynny yn cael sylw yn yr adroddiad hwn.

Arfon Jones
Comisiynydd Heddlu a Throsedd

Blwyddyn o Heriau

Natur trosedd

Yn yr amser byr ers i mi gael fy ethol yn gomisiynydd Gogledd Cymru rwyf wedi darganfod fod sawl agwedd blismona yn parhau i fod fel yr oeddent wyth mlynedd yn ôl pan wnes ymddeol o reng Arolygydd gyda Heddlu Gogledd Cymru.

Fodd bynnag, mae agweddau eraill o waith plismona wedi newid yn sylweddol ers yr amser hynny. Ers 2012 a chyflwyniad y comisiynwyr heddlu a throsedd, mae troseddau newydd wedi dod i'r amlwg. Mae adnabod, ymchwilio i, ac erlyn troseddwyr am gyflawni'r troseddau hyn yn rhoi llawer iawn o bwysau ar y gwasanaeth plismona. Hyd at ychydig o flynyddoedd yn ôl ychydig iawn o sôn oedd yna am droseddau fel camfanteisio'n rhywiol ar blant, troseddau seiber, masnachu pobl a chaethwasiaeth fodern.

Fodd bynnag, hyd yn oed mewn ardal blismona gymharol fach a gwledig fel Gogledd Cymru, mae'r troseddau hyn yn rhoi llawer iawn o bwysau ar swyddogion a staff Heddlu Gogledd Cymru ac o ganlyniad mae'r Heddlu wedi symud ei adnoddau i ymdopi â hyn.

Yn ei Gynllun diweddaraf, mi wnaeth fy rhagflaenydd bwysleisio pwysigrwydd 'gweithio mewn partneriaethau effeithiol.' Rwy'n cefnogi'r egwyddor hon a bydd yn parhau i fod yn flaenoriaeth ar gyfer y flwyddyn i ddod. Gan fod materion sy'n deillio o achosion trais domestig, camfanteisio'n rhywiol ar blant a throseddau difrifol eraill yn fwy na materion i'r heddlu yn unig, dim ond drwy weithio mewn partneriaeth y gallwn ymateb iddynt yn effeithiol. Wrth i'r ffocws ar y troseddau hyn barhau i gynyddu, mae pwysigrwydd gweithio mewn partneriaeth yn parhau i dyfu.

Mae nifer o'r troseddau a nodwyd uchod yn parhau i gael eu tan riportio gan ddiodefwyr a'r cyhoedd. Fodd bynnag, mae'r darlun heb os nac oni bai yn gwella gan fod y rhai hynny sy'n dioddef y troseddau difrifol hyn yn dod yn fwy parod i ddod ymlaen a'u riportio. Mae hyn yn adlewyrchu hyder cynyddol yn Heddlu Gogledd Cymru a'r timau neilltuol a sefydlwyd i ymchwilio i'r troseddau difrifol hyn. Mae hefyd yn dangos y gofal a'r driniaeth ardderchog y mae diodefwyr trosedd nawr yn ei gael yng Ngogledd Cymru ers i'r Ganolfan Cymorth Dioddefwyr cael ei sefydlu yn 2015, a byddaf yn cyfeirio at hyn mewn mwy o fanylder yn ddiweddarach yn yr adroddiad hwn.

Y bygythiad newidiol

Mae'r llun uchod wedi'i gynnwys yng nghynllun heddlu a throsedd fy rhagflaenydd. Mae'n dweud stori.

Mae'r materion sydd islaw lefel y dŵr, ac efallai nad yw rhai ohonynt yn droseddau o gwbl, yn rhoi llawer iawn o bwysau ar adnoddau Heddlu Gogledd Cymru. Er enghraifft, efallai nad yw chwiliadau am bobl ar goll o gartref a delio â phryderon iechyd meddwl yn droseddau, ond maent yn rhoi llawer iawn o bwysau ar adnoddau'r gwasanaeth plismona.

Pan fydd trosedd wedi'i gyflawni, mae dioddefwyr y troseddau hyn yn aml iawn yn ddi-amddiffyn, gan gynnwys plant sydd mewn risg o gael eu camfanteisio'n rhywiol, dioddefwyr trais domestig, pobl hŷn sy'n agored i dwyll ar-lein ayyb. Bydd y 'gofynion cudd' hyn fel y cyfeirir atynt, materion y mae Heddlu Gogledd Cymru wedi gweithio'n galed i'w hamlygu dros y deuddeng mis diwethaf, yn parhau i gael eu blaenoriaethu.

O wybod y pwysau y mae'r gofynion hyn yn eu rhoi ar y gwasanaeth heddlu, ni ellir gorbwysleisio pwysigrwydd yr adolygiad effeithiolrwydd a lanswyd gan yr Heddlu yn 2015 sy'n ceisio adnabod, deall a mesur y galw a roddir ar yr Heddlu. Erbyn hyn mae'r adolygiad yn y pedwerydd cam sef yr un terfynol ac mae nifer o argymhellion wedi cael eu gwneud. Bydd rhai o'r argymhellion hynny yn cael effaith uniongyrchol ar ein partneriaid. Fel y dywedodd fy rhagflaenydd yn ei gynllun heddlu a throsedd "Nid yw un awdurdod cyfrifol yn lleihau eu galw drwy roi'r gwaith i awdurdod cyfrifol arall yn waith partneriaeth effeithiol". Mae Heddlu Gogledd Cymru wedi ymgymryd â dyletswyddau sefydliadau eraill ers rhy hir o lawer. Rwy'n siŵr y caiff y Prif Gwnstabl a minnau gefnogaeth ein cydweithwyr yn y Bwrdd Arweinyddiaeth Rhanbarthol a'r Bwrdd Cymunedau Diogelach wrth i'r argymhellion hyn gael eu rhoi ar waith dros yr wythnosau a'r misoedd nesaf.

Yr her ariannol

Newidiodd yr ymosodiadau terfysgol erchyll ym Mharis ar 13 Tachwedd 2015 y tirlun ariannol ar gyfer yr heddlu yng Nghymru a Lloegr. Mae'r digwyddiadau ym Mharis, Tunisia, Yr Aifft, Twrci, a gwledydd eraill wedi pwysleisio'r rôl hanfodol mae'r heddlu'n ei chwarae wrth ein cadw ni gyd yn ddiogel.

Mae sefyllfa ariannol yr heddlu heddiw heb os yn iachach na'r hyn oedd yn cael ei ragweld cyn Tachwedd 2015.

Fodd bynnag, fe ddylai'r cyhoedd fod yn ymwybodol bod Heddlu Gogledd Cymru yn parhau i wynebu her ariannol sylweddol. Erbyn diwedd Mawrth 2016 roedd £24 miliwn wedi'i dorri o gyllideb Heddlu Gogledd Cymru. Er bod setliad ariannol 2016/17 yn llawer gwell na'r disgwyl, bydd dal angen gwneud arbedion o dros £7 miliwn dros y pedair blynedd nesaf.

Roedd fformiwla ariannu'r heddlu (a ddefnyddir i gyfrifo'r ffordd mae'r arian yn cael ei rannu rhwng y 43 heddlu yng Nghymru a Lloegr) o dan adolygiad yn 2015. Gohiriwyd yr adolygiad gan y Swyddfa Gartref pan ddaethpwyd o hyd i gamgymeriad yn y data a ddefnyddiwyd. Rydym yn dal i aros am ragor o newyddion am unrhyw adolygiad fydd yn cael ei gynnal ac felly mae lefelau cyllid pob heddlu, yn cynnwys Heddlu Gogledd Cymru, yn parhau i fod yn anhysbys. Ochr yn ochr â chomisiynwyr heddluoedd gwledig eraill rwyf wedi ymrwymo i amddiffyn a chynyddu cyllidebau ein heddluoedd, ac i wrthwynebu unrhyw newidiadau i'r fformiwla ariannu neu drefniad adnoddau ar lefel genedlaethol neu ranbarthol fyddai'n niweidiol i ardaloedd gwledig.

Gan ystyried y £24 miliwn o arbedion sydd eisoes wedi'u gwneud, mae sicrhau arbedion o £7 miliwn pellach yn her sylweddol ac yn un fydd yn arwain at newidiadau i'r ffordd y gweithredir plismona yng Ngogledd Cymru.

Blwyddyn o Lwyddiannau

Er gwaetha'r heriau a nodwyd, fe gyflawnwyd llawer iawn yn ystod 2015/16. Wrth i mi gychwyn ar fy nhymor yn swyddfa'r comisiynydd heddlu a throsedd, hoffwn gydnabod cyflawniadau'r gorffennol sy'n rhoi sylfaen gadarn i mi adeiladu arni yn ystod y pedair blynedd nesaf.

Y Ganolfan Cymorth Dioddefwyr

Mi wnaeth fy rhagflaenydd Mr Roddick, gomisiynu 'Asesiad o Anghenion ar gyfer Datblygu Gwasanaethau ar gyfer Dioddefwyr yng ngogledd Cymru' (Asesiad o Anghenion) a gyhoeddwyd ym Mai 2014.

Sefydlwyd y Ganolfan Cymorth Dioddefwyr mewn ymateb uniongyrchol i'r Asesiad o Anghenion hwnnw. Mi wnaeth y Ganolfan ddechrau cefnogi dioddefwyr yng Ngorffennaf 2015 a chafodd ei hagor yn swyddogol ym Medi 2015. Mae'r ffigyrau yn dweud y cyfan;

- ✓ Roedd **13,972** o achosion yn gymwys i gael cymorth gan y ganolfan eleni. Cynigwyd cymorth ychwanegol i 7,692 (55%) dan y Cod Ymddygiad i Ddioddefwyr Trosedd
- ✓ Trais gydag anaf yw'r math o drosedd sy'n cael ei gyfeirio atynt fwyaf o hyd gyda lladrad yn ail agos
- ✓ Mae'r nifer o achosion trais domestig sy'n cael eu cyfeirio atynt wedi cynyddu dros 50% ers 2014-15
- ✓ Mi wnaeth y Swyddogion Gofal Dioddefwyr gysylltu â **7,682** o ddioddefwyr yn ystod y cyfnod riportio
- ✓ Mi wnaeth y Swyddogion Gofal Dioddefwyr gynnal **3,175** o asesiadau angen ac fe adnabuwyd anghenion yn 72% ohonynt. O'r rheini roedd modd i'r Swyddog Gofal Dioddefwyr helpu bron i 50% o'r unigolyn hynny yn syth, er enghraifft drwy roi cefnogaeth emosiynol iddynt, offer caledu targed, trefnu gwasanaeth eirioli gan yr heddlu neu wybodaeth a chafodd yr achos ei gau.

Mae'r ffaith bod cymaint o ddioddefwyr wedi elwa o'r gwasanaeth hwn yn y cyfnod byr ers iddo gael ei gyflwyno yn dangos yn glir fod yna angen amdano yma yng Ngogledd Cymru. Hoffwn ganmol pawb a oedd yn gysylltiedig â sefydlu'r ganolfan ac edrychaf ymlaen at ei gwella a'i datblygu ymhellach dros y pedair blynedd nesaf.

Heddlu Gogledd Cymru

Fel y dywedais yn gynharach yn yr adroddiad, mae gwasanaeth plismona Cymru a Lloegr wedi wynebu heriau sylweddol dros y deuddeng mis diwethaf ac nid oedd Heddlu Gogledd Cymru yn eithriad i hyn.

Yn ychwanegol at yr hinsawdd ariannol heriol, mi wnaeth yr hinsawdd feteorolegol hefyd gyflwyno heriau sylweddol i Heddlu Gogledd Cymru. Roedd rhaid darparu llawer o adnoddau i ymdrin â'r llifogydd a gafwyd yn rhai o'n cymunedau a'r penderfyniad i gau'r A55 ac roedd rhaid i'r Heddlu berfformio'n gadarn er mwyn delio'n effeithiol â'r problemau a gododd o ganlyniad i hynny. Roedd y ffordd y gwnaeth yr Heddlu ymateb, gyda chefnogaeth ein partneriaid a'r teulu plismona estynedig gan gynnwys gwirfoddolwyr, yn wych ac roedd yn esiampl o bopeth sy'n dda am wasanaeth plismona'r DU.

Mae adnoddau wedi cael eu symud o gwmpas er mwyn ymateb i'r heriau newydd a chymhleth a gyflwynwyd gan y mathau newydd o droseddau sy'n dod i'r amlwg. Mae hyn wedi arwain at gynnydd sylweddol yn y nifer sydd wedi cael eu harestio. Hefyd, tarfwyd ar fasnach gyffuriau Gogledd Cymru oherwydd i'r Heddlu lwyddo i erlyn nifer o droseddwyr proffil uchel.

Wrth ymgyrchu cyn yr etholiad, cefais lawer iawn o adborth positif am y Tîm Troseddau Cefn Gwlad. Mae'n amlwg fod gan y cyhoedd feddwl mawr o'r tîm ac o ystyried tîm mor fychan ydynt maent wedi cyflawni llawer iawn. Byddaf yn parhau i gefnogi a hyrwyddo'r gwaith pwysig maent yn ei wneud i amddiffyn ein cymunedau gwledig a darparu gwasanaeth o safon uchel.

Yn ystod y deuddeng mis diwethaf mae hyder a bodlonrwydd y cyhoedd yn yr Heddlu wedi parhau i wella. Mae'r tabl isod yn dangos y gwelliannau sydd wedi'u gwneud o gymharu â heddluoedd eraill Cymru a Lloegr. Mae'r ffigyrau'n dangos safleoedd Heddlu Gogledd Cymru ymhlith 43 heddlu Cymru a Lloegr.

Safle yng Nghymru a Lloegr	Rhagfyr 2015	Rhagfyr 2014	Newid
Cysylltu	18	18	-
Gweithredu	15	24	+9
Gwaith Dilynol	7	35	+28
Triniaeth	14	38	+24
Profiad Cyfan	15	39	+24

Fel y gwelir uchod, mae gwelliant mawr wedi bod yn lefelau bodlonrwydd defnyddwyr. Cafodd y data diweddaraf hwn ei gyhoeddi yn Rhagfyr 2015.

Byddaf yn trafod gyda'r Prif Gwnstabl y posibilrwydd o ddatblygu'r arolygon barn hyder a bodlonrwydd i gynnwys mesur gwasanaethau iaith Gymraeg. Disgwyliaf i Heddlu Gogledd Cymru gydymffurfio â'r safonau iaith Gymraeg newydd dan Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 a chynnal y safonau uchel sydd mewn lle ar hyn o bryd.

Cynllun Heddlu a Throsedd 2015/16

Fel Comisiynydd Heddlu a Throsedd, rwy'n gyfrifol am gyfeiriad strategol plismona yng Ngogledd Cymru a'r Prif Gwnstabl sy'n gyfrifol am faterion gweithredol.

Mae'r cyfeiriad strategol hwnnw wedi'i amlinellu yn y [Cynllun Heddlu a Throsedd](#). Bydd yr adroddiad hwn yn canolbwyntio ar y cynnydd sydd wedi'i wneud yn erbyn y Cynllun Heddlu a Throsedd a gyhoeddwyd gan Winston Roddick yn Ebrill 2015 (cynllun 2015/16).

Cadwodd Cynllun 2015/16 y tri nod a gafodd eu cynnwys yn y cynllun heddlu a throsedd cyntaf ar ôl i rôl y comisiynydd gael ei sefydlu, sef diogelwch yn y cartref, bod yn saff mewn mannau cyhoeddus a phlisma gweladwy a hygyrch. I gyflawni'r nodau hynny, cafodd pedwar amcan heddlu a throsedd newydd eu gosod. Y rhain oedd

1. Atal trosedd
2. Darparu ymateb effeithiol
3. Lleihau niwed a'r risg o niwed
4. Adeiladu partneriaethau effeithiol

Yr Amcanion Heddlu a Throsedd

Atal trosedd

Atal trosedd rhag digwydd yn y lle cyntaf yw'r ffordd fwyaf effeithiol o amddiffyn ein cymunedau a sicrhau bod pobl yn ddiogel yn eu cartrefi ac yn saff mewn mannau cyhoeddus.

Er mwyn dal y Prif Gwnstabl yn atebol ac er mwyn mesur perfformiad Heddlu Gogledd Cymru yn erbyn yr amcan hwn, mae Cynllun 2015/16 yn cynnwys chwe mesur:

1. Lefel yr holl droseddau a gofnodwyd
2. Lefel o droseddau sy'n seiliedig ar ddiodefwr
3. Lefel o droseddau wedi'u datrys, yn ôl math o drosedd
4. Lefel o ymddygiad gwrthgymdeithasol sydd wedi'i gofnodi
5. Lefel o fyrgleriaethau domestig
6. Cynyddu niferoedd swyddogion heddlu gwirfoddol, gwirfoddolwyr a chadetaid

Darparu ymateb effeithiol

Mae dyletswydd statudol ar yr heddlu, eu partneriaid yn y sector cyfiawnder troseddol a'r awdurdodau cyfrifol megis yr awdurdodau lleol a gwasanaethau brys eraill, i ddarparu ymateb effeithiol i droseddau neu faterion diogelwch cyhoeddus. Mae'r cynllun heddlu a throsedd yn cynnwys nifer o ddisgwyliadau o ran darparu'r amcan hwn, gan gynnwys darpariaeth y [Cod Ymddygiad i Ddiodefwr](#) a thaclo'r bygythiadau sydd yn y [Gofyniad Plismona Strategol](#).

Er mwyn dal y Prif Gwnstabl yn atebol ac er mwyn mesur perfformiad Heddlu Gogledd Cymru yn erbyn yr amcan hwn, mae Cynllun 2015/16 yn cynnwys pedwar mesur:

1. Cyfartaledd amseroedd ymateb yr heddlu i argyfyngau
2. Nifer o alwadau difrys a nodir fel 'galwadau wedi'u gadael'
3. Yr adborth a dderbynnir drwy arolygon dioddefwyr
4. Cyflawni'r targed arbedion ar gyfer 2015/16

Lleihau niwed a'r risg o niwed

Mae lleihau niwed a'r risg o niwed i'n cymunedau yn hynod o bwysig. Yn Awst 2014, cafodd lefel bygythiad terfysgaeth rhyngwladol i'r DU ei godi i 'difrifol' ac mae wedi parhau i fod ar y lefel honno ers hynny. Nid ydym wedi ein heithrio rhag y bygythiad hwn yng Ngogledd Cymru ac mae'n her bellach i'r Heddlu yn ystod cyfnod o doriadau ariannol sylweddol.

Mae'r mathau o droseddau sydd wedi'u cynnwys o fewn yr amcan hwn yn aml iawn yn digwydd tu ôl i ddrysau caeedig ac yn aml iawn mae'r dioddefwyr yn ddiameddifyn ac ofn canlyniadau riportio digwyddiadau i'r heddlu. Mae camdriniaeth ddomestig yn enghraifft o hyn. Hefyd wedi'i gynnwys yn yr amcan hwn mae'r nifer o bobl sy'n cael eu lladd a'u hanafu'n ddifrifol ar ein ffyrdd bob blwyddyn.

Er mwyn dal y Prif Gwnstabl yn atebol ac er mwyn mesur perfformiad Heddlu Gogledd Cymru yn erbyn yr amcan hwn, mae Cynllun 2015/16 yn cynnwys pedwar mesur:

1. Nifer y bobl sy'n cael eu lladd neu eu hanafu'n ddifrifol mewn gwrthdrawiadau traffig y ffordd
2. Lefel aildroseddu, gan gynnwys aildroseddwy'r trais domestig risg uchel
3. Nifer o bobl sy'n cael eu harestio a'u herlyn am gamfanteisio'n rhywiol ar blant
4. Y nifer sy'n cael eu herlyn am fod â delweddau anwedus o blant

Adeiladu partneriaethau effeithiol

Nid yw'r gwasanaeth heddlu yn ymdrechu ar ben ei hun i atal trosedd, darparu ymateb effeithiol a lleihau niwed a'r risg o niwed. Mae gweithio mewn partneriaeth yn helpu i sicrhau fod ymatebion yn fwy effeithiol a bod eu heffaith ar y gymuned yn fwy parhaol nag a fyddent fel arall. Mae hefyd yn lleihau'r galw ac felly'n cynyddu capasiti staff rheng flaen gan helpu sicrhau bod yr arian sydd ar gael yn mynd ymhellach.

Mae'r materion sy'n codi o achosion sy'n ymwneud â thrais domestig, camfanteisio'n rhywiol ar blant a throseddau difrifol eraill o'r math yna yn rhai eang iawn eu heffaith. Maent yn cyffwrdd ac yn ymwneud â chyfrifoldebau asiantaethau eraill sy'n gofalu am ddiogelwch ac iechyd cyhoeddus, a dim ond drwy weithio mewn partneriaeth ag asiantaethau eraill y gallwn ymateb yn effeithiol iddynt. Wrth i'r ffocws ar y troseddau hyn barhau i ddatblygu, bydd pwysigrwydd gweithio mewn partneriaeth hefyd yn parhau i dyfu.

Nid oedd Cynllun 2015/16 yn cynnwys unrhyw fesurau ar gyfer yr amcan hwn, fodd bynnag nid yw hyn yn ei wneud yn amcan llai pwysig na'r tri arall. Yn wir, i'r gwrthwyneb. Er mwyn gallu bodloni'r heriau ariannol sylweddol sydd o'n blaenau, bydd rhaid i asiantaethau statudol, yn cynnwys yr Heddlu, barhau i gydweithio'n effeithiol mewn partneriaeth ag eraill er mwyn gorchfygu'r heriau hyn. Ni ellir gorbwysleisio pwysigrwydd cydweithio a byddaf yn annog yr holl bartneriaid statudol i drafod a cheisio adnabod ffyrdd o integreiddio darpariaeth rheng flaen yn y dyfodol.

Perfformiad

Mae perfformiad yr Heddlu yn cael ei fesur drwy ei gymharu yn erbyn y cyfnod Ebrill 2011 i Mawrth 2012. Gwneir hynny oherwydd mai dyma'r flwyddyn lawn olaf cyn i drefniadau llywodraethu plismona newid ym mis Tachwedd 2012 gydag etholiadau'r comisiynwyr heddlu a throstedd cyntaf.

Rwyf hefyd wedi darparu cymhariaeth yn erbyn y flwyddyn ariannol flaenorol er mwyn adnabod unrhyw feysydd sy'n achosi pryder, sydd hefyd yn fy nghynorthwyo i graffu ar y Prif Gwnstabl a'i ddal yn atebol yn erbyn fy Nghynllun.

Yn 2014 mi wnaeth Arolygiaeth Heddluoedd Ei Mawrhydi (AHEM) gynnal **archwiliad** i safonau ac arferion cofnodi trosedd yn yr holl Heddluoedd yng Nghymru a Lloegr (adolygiad oedd hwn o ba mor gywir oedd yr heddluoedd yn cofnodi trosedd). Llwyddodd Heddlu Gogledd Cymru i gyflawni graddfa gydymffurfio o 94% ac mae ymysg y pum heddlu sy'n perfformio orau. Mae hyn yn hynod bwysig. Mae'n dweud wrtha'i, a thrigolion Gogledd Cymru, bod fy Nghynllun Heddlu a Throsedd wedi'i seilio ar ddata manwl gywir. Mae'n cadarnhau bod fy nghyfrifoldebau i graffu ar berfformiad yr heddlu yn seiliedig ar wybodaeth fanwl gywir.

Tabl A – Perfformiad yn erbyn mesurau'r cynllun heddlu a throstedd

Amcan	Mesur	2015/16	2014/15	llinell sylfaen 2011/12	% newid o'r llinell sylfaen
Atal trosedd	Yr holl droseddau a gofnodwyd	38,517	36,478	41,947	-8%
	Troseddau sy'n seiliedig ar ddiodeffwr	34,751	35,828	41,214	-16%
	Troseddau wedi'u datrys, yn ôl math o drosedd	25.7%	34.5%	34.5%	-8.8
	Ymddygiad gwrthgymdeithasol sydd wedi'i gofnodi	21,188	23,570	30,160	-30%
	Byrgleriaethau domestig	1,341	1,490	1,872	-28%
	Cynyddu niferoedd swyddogion heddlu gwirfoddol, gwirfoddolwyr a chadetiaid	342	168	amh	amh
Darparu ymateb effeithiol	Cyfartaledd amseroedd ymateb yr heddlu i argyfyngau (munudau)	17.7	14.3	15	+2.7 munud
	Nifer o alwadau difrys a nodir fel 'galwadau wedi'u gadael'	5.3%	3.2%	6.5%	-1.2
	Yr adborth a dderbynnir drwy arolygon diodeffwyr	84%	80.8%	80.6%	+3.4
Lleihau niwed a'r risg o niwed	Nifer y bobl sy'n cael eu lladd neu eu hanafu'n ddifrifol mewn gwrthdrawiadau traffig y ffordd	338	382	382	-11%
	Lefel aildroseddu	7,120	7,035	10,035	-29%
	Nifer o bobl sy'n cael eu harestio a'u herlyn am gamfanteisio'n rhywiol ar blant	107	10	amh	amh
	Y nifer sy'n cael eu herlyn am fod â delweddau anwedus o blant	214	83	16	+1237%

Mae colofn olaf y tabl yn dangos bod trosedd a throstedd sy'n seiliedig ar ddiodeffwr wedi gostwng yn ystod tymor y comisiynydd heddlu a throstedd cyntaf, 8% ac 16% yn ôl eu trefn.

Yn ystod yr un cyfnod, gwelwyd gostyngiad sylweddol mewn ymddygiad gwrthgymdeithasol; cafodd bron i 9.000 yn llai o ddiwyddiadau eu cofnodi gan Heddlu Gogledd Cymru a hefyd mi wnaeth dros 500 yn llai o bobl ddioddef byrgleriaeth o gymharu â 2011/12.

Roedd yna hefyd ostyngiad sylweddol yn y nifer o droseddau a gyflawnwyd gan aildroseddwyr, gostyngiad o 29%. Yn ei dro, byddai hynny hefyd wedi arwain at ostyngiad yn y nifer o ddiodyddwyr sydd wedi dioddef trosedd mwy nag unwaith. Mae'r cyflawniadau arwyddocaol hyn yn adlewyrchu'r buddsoddiad mae Heddlu Gogledd Cymru wedi'i wneud yn yr Uned Rheoli Troseddwyr Integredig (IOM).

Yn ystod archwiliad PEEL (Police Efficiency Effectiveness and Legitimacy) yn 2015, mi wnaeth AHM adnabod meysydd a oedd angen eu gwella o fewn yr Uned Rheoli Troseddwyr Integredig (IOM). Rwyf wedi trafod y materion hyn gyda'r Prif Gwnstabl, ac rwy'n fodlon bod y meysydd hyn wedi cael y sylw dyladwy.

Wrth fesur troseddau wedi'u datrys, rydw i wedi canolbwyntio ar ganlyniadau a fyddai, yn hanesyddol wedi'u cyfeirio atynt fel 'troseddau a ddatryswyd'. Yn Ebrill 2014 mi wnaeth Y Swyddfa Gartref gyflwyno gofynion cofnodi trosedd cenedlaethol newydd. Yn y gorffennol, cofnodwyd troseddau fel rhai "a ddatryswyd" neu rhai "na ddatryswyd". Dyna'r unig ddau gategori. Roedd yn rhaid i'r holl ddatrysiadau neu ganlyniadau ddisgyn i un o'r ddau gategori. O dan y gofynion cofnodi newydd, mae 18 categori sy'n rhoi disgrifiad llawer mwy manwl gywir o'r canlyniad. Gallwch weld y rhestr lawn ar [wefan Y Swyddfa Gartref](#).

Tra bo'r lefel o droseddau a ddatryswyd wedi gostwng o gymharu â lefel 2011/12, mae hwn yn faes y byddaf yn ei adolygu'n gyson drwy fy mhrif bwyllgor craffu, sef y [Bwrdd Gweithredol Strategol](#). Rwy'n hynod o awyddus i edrych ar ganlyniadau drosedd ar draws ardal yr Heddlu, ac yn benodol sut mae'r canlyniadau a gofnodwyd mewn ardaloedd trefol yn cymharu â'r rhai hynny a gofnodwyd yng nghymunedau gwledig Gogledd Cymru. Rwy'n ymwybodol nad yw'r ystadegau hyn yn adlewyrchu'r pwyslais ychwanegol mae'r Heddlu yn ei roi ar gyfiawnder adferol, datrysiadau cymunedol a champau unioni cymunedol ond mae'r gostyngiad dros y blynyddoedd diwethaf yn golygu bod rhaid canolbwyntio a chraffu mwy ar hyn.

Ers i mi gael fy ethol, rwyf wedi dweud yn glir fod plismona'r ffyrdd yn un o fy mlaenoriaethau. Mae felly yn galonogol gweld bod gostyngiad o 11.5% wedi bod yn y nifer o bobl sydd wedi cael eu lladd a'u hanafu'n ddifrifol ar ein ffyrdd o gymharu â 2011/12. Yn ystod fy nhymor yn y swydd byddaf yn craffu ar swyddogaeth Gan Bwyll i gadw ein ffyrdd yn ddiogel. Er fy mod yn cefnogi'r angen i dargedu gyrwyr sy'n goryrru, rwyf hefyd yn credu'n gryf fod angen canolbwyntio ar weddill y 'pump angheuol'.

Dros y deuddeng mis diwethaf, mae Heddlu Gogledd Cymru wedi canolbwyntio mwy ar y troseddau mwyaf difrifol a diodyddwyr diamddiffyn. Mae hyn mewn ymateb uniongyrchol i flaenoriaethau'r Cynllun. Mae canlyniad hynny yn glir i'w weld gan fod cynnydd sylweddol wedi bod yn y nifer o bobl sydd wedi cael eu harestio a'u herlyn am gamfanteisio'n rhywiol ar blant. Hefyd mae cynnydd sylweddol wedi bod yn y nifer o achosion o feddu ar ddelweddau anwedus o blant sydd wedi cael eu datrys. Bydd yr Heddlu yn parhau i ganolbwyntio ar amddiffyn unigolion diamddiffyn.

Cyflawni rôl y Comisiynydd Heddlu a Throsedd

Fy nghyfrifoldebau craidd yw:

- sicrhau gweithrediad Heddlu effeithiol ac effeithlon ar gyfer Gogledd Cymru
- dal y Prif Gwnstabl yn atebol am gyflawni ei swyddogaethau
- dod â'r partneriaid diogelwch cymunedol a chyfiawnder troseddol ynghyd
- cydweithio â chomisiynwyr heddlu a throsedd eraill a ffurfio a gweithredu strategaethau ar draws ardaloedd heddluoedd

Heddlu effeithiol ac effeithlon

Rwyf yn cyflawni'r cyntaf o'r rhain drwy weithredu'r strategaeth sydd wedi'i chynnwys yn y Cynllun Heddlu a Throsedd ac, yn benodol, drwy gyflawni'r pedwar amcan heddlu a throsedd, sef atal trosedd, darparu ymateb effeithiol, lleihau niwed a'r risg o niwed ac adeiladu partneriaethau effeithiol. Ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn, nid wyf wedi diweddarau'r Cynllun ac mae'r amcanion hyn yn parhau i fod fel y nodwyd uchod.

Cyn etholiadau'r comisiynydd yn Mai 2016, un o addewidion fy maniffesto oedd cynyddu'r defnydd a wneir o offer fideo a wisgir ar y corff yn Heddlu Gogledd Cymru. Rwy'n parhau i gredu fod gwerth mawr i'r dyfeisiadau hyn, fel sydd eisoes wedi'i brofi, a byddai cynyddu'r defnydd a wneir ohonynt ymhellach yn gwella effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd yr Heddlu. Rwyf eisoes wedi cael trafodaethau buddiol iawn am hyn gyda'r Prif Gwnstabl ac rwy'n edrych ymlaen at weld y dyfeisiadau yn cael mwy o ddefnydd.

Dal y Prif Gwnstabl yn atebol

Yr wyf yn parhau i ddefnyddio'r [Bwrdd Gweithredol Strategol](#) fel fy mhrif gyfrwng i ddal y Prif Gwnstabl yn atebol. Rwyf yn cadeirio'r Bwrdd hwn ac mae'r Prif Gwnstabl a'i brif swyddogion yn aelodau ohono. Mae'r Bwrdd yn cyfarfod yn rheolaidd a byddaf yn derbyn adroddiadau ar sawl agwedd o swyddogaethau'r Prif Gwnstabl gan gynnwys ystadegau trosedd ar gyfer y cyfnod yn union cyn y cyfarfod, y crynodeb misol o berfformiad (sy'n cynnwys gwybodaeth leol am berfformiad), canlyniadau arolygon swyddogion a staff ac arolygon bodlonrwydd y cyhoedd.

Fel fy rhagflaenydd, rwy'n bwriadu cyfarfod Arolygiaeth Heddluoedd Ei Mawrhydi a Phennaeth Comisiwn Cwynion Annibynnol yr Heddlu yn rheolaidd a sicrhau fy mod yn cael eu hadroddiadau ar berfformiad Heddlu Gogledd Cymru.

O safbwynt AHEM, rwyf wedi ymgysgu'r fy hun gydag adroddiadau archwiliad PEEL ac roedd yn galonogol darllen bod yr Heddlu wedi cael graddfa 'da' ar gyfer effeithiolrwydd a chyfreithlondeb. Rwyf hefyd yn falch o'r safbwyntiau positif a gafwyd ar arweinyddiaeth Heddlu Gogledd Cymru. Fel y dywedais yn fy maniffesto ar gyfer yr etholiad, credaf fod angen adolygu'r ffordd y mae gemau pêl-droed a phrotestiadau yn cael eu plismona a byddaf yn trafod hyn gyda'n AEM Wendy Williams.

Dod â'r partneriaid diogelwch cymunedol a chyfiawnder troseddol ynghyd

Credaf yn gryf mewn gweithio mewn partneriaeth ac rwy'n llwyr gefnogi penderfyniad fy rhagflaenydd i roi gwaith partneriaeth effeithiol ar frig yr agenda. Mae eisoes yn amlwg i mi y bydd cefnogaeth ein partneriaid yn hanfodol bwysig os ydym am gyflawni'r nodau y byddaf yn eu gosod.

Edrychaf ymlaen at fod yn rhan o'r Bwrdd Cyfiawnder Troseddol Lleol a Bwrdd Cyfiawnder Troseddol Cymru Gyfan. Fy mlaenoriaeth gyntaf o ran y system cyfiawnder troseddol ydi gwella'r system cyfiawnder ieuencid gan fod y system ar hyn o bryd yn dyblygu gwaith ac yn aneffeithlon. Byddaf hefyd yn chwilio am atebion a sicrwydd gan ein partneriaid yng Ngwasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd Ei Mawrhydi (GLITEM) na fydd y bwriad i gau llysoedd yng Ngogledd Cymru yn cael effaith niweidiol ar ddioddefwyr a thystion. Bydd nifer o ddioddefwyr a thystion yn wynebu teithiau hirach i'r llys o ganlyniad i gau llysoedd ac rwy'n llwyr ddisgwyl cynnydd mewn gwarantau 'heb ymddangos'. Mae canlyniadau posib hyn ar Heddlu Gogledd Cymru yn peri pryder i mi a byddaf yn trafod hyn gyda'n partneriaid.

Rwyf hefyd yn edrych ymlaen at weithio'n effeithiol â phartneriaid ar Fwrdd Cynllunio Ardal Gogledd Cymru, Bwrdd Arweinyddiaeth Rhanbarthol Gogledd Cymru a'r Bwrdd Cymunedau Diogelach. Credaf mai drwy'r fforymau hyn y bydd yr amcan o bartneriaethau effeithiol yn cael ei wireddu. Byddaf yn canolbwyntio i ddechrau ar chwilio am gyfleoedd i gydgomisiynu gwasanaethau, a byddaf yn cyfeirio at hyn mewn mwy o fanylder ar dudalen 18.

Ffurio a gweithredu strategaethau ar draws ardaloedd heddluoedd

“All collaboration is welcome, but only through systematic and thought-through partnership will we maximise improvements in efficiency and effectiveness”

Ysgrifennydd Cartref, Uwchgynhadledd Diwygio'r Heddlu, Rhagfyr 2015

Mae'r datganiad uchod a wnaed gan yr Ysgrifennydd Cartref yn 2015 yn adlewyrchu fy safbwyntiau i ar gydweithio. Mae'n rhaid i unrhyw gydweithio, boed hynny rhwng heddluoedd neu rhwng y gwasanaethau brys eraill, wella effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd yr Heddlu.

Mae Heddlu Gogledd Cymru yn cydweithio gyda Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn barod gan eu bod yn rhannu adeiladau ac yn rheoli eu cyfleusterau. Hefyd mae'r Heddlu yn cydweithio â Heddlu Swydd Gaer drwy'r gynghrair drylliau tanio a'r uned gŵn ar y cyd.

Yn rhanbarth y Gogledd Orllewin, mae llawer iawn o waith wedi cael ei wneud dros y flwyddyn ddiwethaf i ddatblygu cyfleoedd cydweithio rhwng Heddlu Gogledd Cymru, Heddlu Swydd Gaer a Heddlu Glannau Mersi. Mae perthynas waith gadarn yn bodoli rhwng Prif Gwnstabiliaid a Chomisiynwyr Heddlu a Throsedd Swydd Gaer, Glannau Mersi a Gogledd Cymru. Mae pob sefydliad yn cydnabod fod yna fanteision busnes ac ariannol i weithio mewn partneriaeth ac mae concordat wedi'i gytuno sy'n tanategu ac yn cefnogi'r rhaglen gydweithio.

Ar lefel Cymru gyfan mae datblygiadau yn y maes cydweithio wedi bod yn araf ac ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn mae'n anodd gweld lle mae'r manteision i Heddlu Gogledd Cymru. Mae'r achosion busnes sydd wedi cael eu paratoi hyd yma wedi canolbwyntio ar wasanaethau caffael a'r ystâd. Mae daearyddiaeth yn unig yn golygu y bydd y manteision o fudd i heddluoedd de Cymru yn fwy na ni.

Byddaf yn parhau i weithio gyda chomisiynwyr eraill Cymru er mwyn ymchwilio i gyfleoedd eraill i gydweithio ar draws Cymru fyddai'n sicrhau manteision cadarn a phositif i drigolion Gogledd Cymru.

Blwyddyn o Ymgysylltu

Dyma grynodeb o waith ymgysylltu fy rhagflaenydd yn ystod ei flwyddyn olaf yn y swydd.

Ebrill 2015

Mi es i Barc Caia yn Wrecsam i gyfarfod cynrychiolwyr y gymuned leol yn dilyn cynnydd mewn ymosodiadau arson yn yr ardal. Yn ystod fy ymweliad cefais gyfle i gyfarfod cynghorwyr a swyddogion heddlu lleol i drafod y mesurau sydd mewn lle i daclo'r materion hyn ym Mharc Caia. Hefyd cefais wahoddiad gan Fugeiliaid Stryd Wrecsam i weld y gwasanaeth ardderchog maent yn ei ddarparu gyda'r nos yn Wrecsam.

Mai 2015

Mae trosedd wedi datblygu yn y blynyddoedd diwethaf gydag ymddangosiad troseddau fel camfanteisio'n rhywiol ar Blant (CSE). Er mwyn sicrhau bod CSE yn cael ei daclo'n effeithiol ac yn effeithlon yng Ngogledd Cymru mae'n bwysig bod sefydliadau yn gweithio mewn partneriaeth a dyna oedd ffocws yr Uwchgynhadled Camfanteisio'n Rhywiol ar Blant a gynhaliwyd yn Llanelwy. Yn fy anerchiad agoriadol mi ofynnais i'r GIG, Heddlu Gogledd Cymru a gwasanaethau'r trydydd sector weithio gyda'i gilydd er mwyn cadw plant Gogledd Cymru yn ddiogel.

Mehafin 2015

Mi es i'r Rhyl i gyfarfod aelodau'r gymuned leol ac i siarad â busnesau lleol yn yr ardal. Cefais gyfle i weld gyda fy llygaid fy hun y gwaith sy'n cael ei wneud gan y grwpiau lleol i gynnig gwasanaethau i'w cymunedau lleol. Yn ystod fy ymweliad â'r Rhyl cefais fy nghyflwyno am y tro cyntaf i waith Canolfan Gymunedol Foryd; enillydd fy Ngwobr Aur yng Ngwobrau Gymunedol eleni. Mae Canolfan Gymunedol Foryd yn darparu amrywiaeth eang o wasanaethau i'r gymuned leol gan gynnwys gwersi TG, banc bwyd a chymorth i ddod o hyd i waith.

Gorffennaf 2015

Mi ymwelais â nifer o lefydd diddorol yng Ngorffennaf gan gynnwys carchar Altcourse i weld y gwaith maent yn ei wneud i ailsefydlu troseddwr yn y gymuned, Sioe Frenhinol Cymru ac Ysgubor Goch yng Nghaernarfon i weld y gwaith sy'n cael ei wneud o fewn y gymuned leol. Hefyd cefais y pleser o gyfarfod Uwcharolygydd o Dalaith Fictoria, Awstralia a wnaeth rannu arferion taclo troseddau ffermio gyda'n tîm troseddau cefn gwlad.

Awst 2015

Mi fynychais nifer o sioeau amaethyddol dros yr haf gan gynnwys Sioe Môn, Sioe Dinbych a Fflint a Sioe Meirionnydd. Mae'r sioeau amaethyddol yn gyfle i mi siarad â thrigolion Gogledd Cymru a chlywed eu safbwyntiau a'u pryderon am blismona.

Medi 2015

Yn Hydref 2014 cafodd Comisiynwyr Heddlu a Throsedd arian i ddarparu gwasanaethau i ddioddefwyr trosedd yn lleol. Mi agorais Ganolfan Gymorth Dioddefwyr Gogledd Cymru yn swyddogol ar 24 Medi ac roedd yn gyfle i wasanaethau lleol gael gweld y ganolfan a siarad â'r staff am y gwaith ardderchog sy'n cael ei wneud yno.

Hydref 2015

Fe gynhaliwyd fy ail seremoni gwobrau cymunedol i ddathlu a chydabod gwaith ardderchog sy'n cael ei wneud gan aelodau anhunanol ein cymuned.

Fe gynhaliwyd y seremoni yn Abergele ac roedd yn anrhydedd gwobrwyo'r rhai hynny sy'n rhoi cymaint o'u hamser hamdden i helpu eraill. Roedd yr enillwyr yn cynnwys Canolfan Gymunedol Foryd, Lisa Clutton a Chlwb Ieuenctid Moelfre.

Tachwedd 2015

Cefais wahoddiad i fod yn siaradwr gwadd yn nigwyddiad Llandudno Friendship Link. Mi siaradais am fy rôl fel Comisiynydd Heddlu a Throsedd ac mi atebais gwestiynau gan aelodau'r gymuned leol. Hefyd mi wnes fynychu lansiad Ymgyrch Yfed a Gyrru'r Nadolig yn Wreccsam sy'n enghraifft ardderchog o waith partneriaeth i leihau trosedd ac i gadw trigolion Gogledd Cymru yn ddiogel.

Rhagfyr 2015

Mi gynhaliais ddigwyddiad ymgysylltu â'r trydydd sector er mwyn gwrando ar safbwyntiau asiantaethau'r trydydd sector fel rhan o fy mhroses ymgynghori ar gyfer y Cynllun Heddlu a Throsedd. Hefyd mi es i Gei Connah i siarad â busnesau lleol a thrigolion lleol. Mi wrandewais ar eu pryderon a gwelais dystiolaeth o'r gwaith ardderchog sy'n cael ei wneud yn yr ardal.

Ionawr 2016

Fel rhan o fy ngwaith ymgynghori mi gynhaliais gyfarfodydd cyhoeddus ar draws Gogledd Cymru er mwyn clywed safbwyntiau a phryderon y cyhoedd am blismona. Cefais wahoddiad i fod yn siaradwr gwadd yn nigwyddiad Un Llais Cymru yn Y Waun. Mi siaradais am fy rôl fel Comisiynydd Heddlu a Throsedd ac mi atebais gwestiynau gan aelodau'r gymuned leol.

Chwefror 2016

Roedd yn anrhydedd mynychu noson wobrwyo Gwasanaeth Ieuenctid Ynys Môn a chyflwyno fy ngwobr Unigolion Ifanc i Glwb Ieuenctid Moelfre. Cawsant dystysgrifau i gydnabod eu gwaith caled yn yr ardal leol. Mae aelodau Clwb Ieuenctid Moelfre yn helpu i gadw eu hardal leol yn daclus ac maent wedi llwyddo i gael gwared ar y rhwystrau rhwng y bobl ifanc ac aelodau hŷn eu cymuned.

Mawrth 2016

Yn ystod cyfnod purdah cyn etholiad y Comisiynwyr Heddlu a Throsedd nid oeddwn yn gallu ymgysylltu â chymunedau; rhywbeth yr oeddwn wedi'i fwynhau gymaint. Fodd bynnag, mi gefais gyfle i fynychu noson wobrwyo Gwobrau Uchel Siryf Gwynedd i siarad ychydig am fy amser fel Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r hyn yr oeddwn wedi'i wneud yn ystod fy amser yn y swydd.

Ymgysylltu yn y Dyfodol

Mae Adran 14 Deddf 2011 yn nodi'n glir fod gennyf gyfrifoldeb statudol i ofyn am farn y cyhoedd wrth i mi ffurfio fy Nghynllun Heddlu a Throsedd. Rwy'n bwriadu ymgynghori llawer drwy Ogledd Cymru, nid yn unig er mwyn bodloni fy nyletswyddau statudol, ond oherwydd fy mod yn gwerthfawrogi'n fawr farn y cyhoedd ac yn cydnabod pwysigrwydd adlewyrchu eu safbwyntiau yn fy mlaenoriaethau.

Bydd yna wastad gost ariannol i ymgynghori, ymgysylltu a chyfathrebu â'r cyhoedd. Tra byddaf bob amser yn sicrhau gwerth am arian, rwyf hefyd yn cydnabod pwysigrwydd clywed safbwyntiau'r cyhoedd oherwydd fi ydi cynrychiolydd y cyhoedd ar faterion plismona ac mae'n bwysig bod y cyhoedd yn cael gwybod sut rwy'n eu cynrychioli.

Cyllid ac Ariannu

Cyllideb yr Heddlu

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn gyfrifol am bennu'r arian fydd ar gael i'r Prif Gwnstabl i'w alluogi i ddarparu gwasanaeth plismona yng Ngogledd Cymru. Clustnodwyd cyllideb net o £140 miliwn ar gyfer 2015/16.

Daeth 52% o gyllid yr Heddlu o grantiau llywodraeth ganolog Y Swyddfa Gartref, a daeth 48% gan drethdalwyr lleol. Bydd y cyfrifon drafft terfynol ar gyfer 2015/16 yn cael eu cyflwyno i'w harchwilio erbyn diwedd Mehefin 2016 ac yn cael eu cyhoeddi ar fy ngwefan. Bydd y cyfrifon wedi eu harchwilio ar gael erbyn diwedd mis Medi.

Roedd 2015/16 yn flwyddyn heriol yn ariannol, a chafodd gwerth £4.448miliwn o doriadau eu gwneud. Hon oedd y bumed flwyddyn yn olynol i Heddlu Gogledd Cymru orfod gwneud toriadau – mae gwerth £24.101miliwn o doriadau wedi'u gwneud yn ystod y cyfnod hwn. Yn dilyn y cyhoeddiad yn Natganiad yr Hydref 2015 y byddai cyllidebau heddluoedd Cymru a Lloegr yn cael eu hamddiffyn, roedd y setliad ar gyfer 2016/17 yn well na'r disgwyl, gyda dim ond gostyngiad o 0.6% yn grant y llywodraeth, o gymharu â'r gostyngiad o 4% yr oeddem wedi'i ragweld yn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig. Er bod y rhagolygon yn fwy positif ar gyfer y dyfodol agos, mae dal llawer i'w wneud gan fod rhaid arbed £2.838miliwn yn 2016/17, ac oddeutu £4.541miliwn arall erbyn 2019/20.

Darparu Strategaeth yr Ystâd

Erbyn hyn mae Strategaeth yr Ystâd 2012-16 (y Strategaeth) yn ei blwyddyn olaf ac yn ystod y 12 mis diwethaf rydym wedi parhau i foderneiddio'r ystâd gyda gwaith ar y gorsafoedd heddlu a thân ar y cyd newydd yn cael ei gwblhau yn Nefyn a Thywyn. Bydd cydleoli gwasanaethau yma yn galluogi'r ddau wasanaeth i weithio'n agosach â'i gilydd a bydd rhannu adeiladau yn arbed costau. Mae'r orsaf yn Nhywyn wedi cael graddfa BREEAM (Building Research Establishment Environmental Assessment Method) ardderchog ac mae'r gorsafoedd hyn yn fodel ar gyfer prosiectau cydweithio eraill yn y dyfodol yng nghymunedau Gogledd Cymru. Mae Gorsaf Heddlu Llangollen mewn lleoliad delfrydol yng nghanol y dref ar gyfer plismona'r gymuned ond roedd angen moderneiddio tu mewn yr orsaf. Mae'r gwaith hwn wedi cael ei wneud ac mae'n golygu fod y swyddogion heddlu yn parhau i fod yn weladwy ac yn hygyrch yng nghanol y dref.

Mae'r hen orsaf heddlu yn Oxford Road, Llandudno wedi cael ei dymchwel ac mae gorsaf dros dro wedi cael ei hagor i lawr y ffordd yn Argyll Road, tra bydd yr orsaf heddlu newydd yn cael ei hadeiladu. Rydym wedi cael caniatâd cynllunio a bydd y gwaith adeiladu yn dechrau yn ystod haf 2016 a'r gobaith ydi y bydd yr orsaf newydd yn barod erbyn haf 2017.

Rydym wedi cael caniatâd cynllunio ar gyfer yr Orsaf Heddlu a'r Ddalfa newydd yn Llai, ger Wrecsam a'r gobaith ydi y bydd y gwaith adeiladu yn dechrau yn ystod Medi 2016. Bydd yr adeilad yn barod yn gynnar yn ystod 2018 ac yn ogystal â hyn bydd yna orsaf heddlu yng nghanol y dref yn hen Galeri Oriel sydd wrth ymyl llyfrgell y dref a Neuadd y Dref. Rydym wedi cael caniatâd cynllunio ar gyfer yr orsaf yng nghanol y dref a bydd y gwaith addasu yn dechrau yn ystod haf 2016 er mwyn i'r orsaf fod yn barod yr un amser â'r lleoliad yn Llai. Yna bydd yr orsaf heddlu bresennol ym Modhyfryd yn cael ei datgomisiynu a'i gwerthu, a bydd yr incwm a geir o hyn yn mynd tuag at gostau'r cyfleusterau newydd.

Bydd y Strategaeth bresennol wedi cael ei chwblhau'n llwyr erbyn dechrau 2018 ac felly bydd Strategaeth newydd yn cael ei datblygu yn hwyrach yn 2016 er mwyn asesu pa fath a maint yr ystâd fydd yn briodol ar gyfer y 10 mlynedd nesaf er mwyn darparu ystâd ystwyth a hyblyg sydd wedi'i gynllunio i ddarparu gwasanaeth plismona gweladwy a hygyrch yn eich cymunedau.

Cronfa'r Comisiynydd 2015/16

Mae Deddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011 yn fy ngalluogi i roi grantiau i bartneriaid, sefydliadau cyhoeddus neu grwpiau gwirfoddol sy'n gallu cefnogi nodau ac amcanion fy Nghynllun Heddlu a Throsedd.

Mae Cronfa'r Comisiynydd yn cynnwys ffrydiau grant a oedd wedi'u clustnodi yn y gorffennol, gan gynnwys y Gronfa Diogelwch Cymunedol, Cronfa'r Rhaglen Ymyrraeth Cyffuriau (DIP) a Chronfa Troseddau Ieuencid a Chamddefnyddio Sylweddau. Mae manylion grantiau'r Gronfa Diogelwch Cymunedol wedi'u cynnwys yn Atodiad A i'r adroddiad hwn.

Yn ychwanegol at y Gronfa Diogelwch Cymunedol, rwy'n cael grant gan y Weinyddiaeth Gyfiawnder bob blwyddyn i gomisiynu gwasanaethau i gefnogi dioddefwyr. Yn ystod 2015/16 fe gomisiynwyd y gwasanaethau canlynol:

- Y Ganolfan Cymorth Dioddefwyr
- Ymgynghorwyr Trais Domestig Annibynnol
- Ymgynghorwyr Trais Rhywiol Annibynnol

Mi wnaeth bob un o'r rhain wella'r gofal a'r gefnogaeth a roddir i ddioddefwyr trosedd ar draws Gogledd Cymru ac maent wedi cael eu hail-gomisiynu ar gyfer 2016/17.

Pan gawsom hysbysiad grant 2016/17, cawsom hefyd gadarnhad gan y Weinyddiaeth Gyfiawnder eu bod yn gobeithio bod mewn sefyllfa o 2017/18 ymlaen i roi dyraniadau grant tymor hirach i gomisiynwyr. Rwy'n croesawu'r newid hwn fydd yn helpu sefydliadau i allu gwneud cynlluniau hirdymor ond yn fwy pwysig, bydd yn dod â diwedd i'r gylchred flynyddol o ansicrwydd a dryswch sy'n annheg i'r unigolion sydd yn y swyddi sy'n cael eu hariannu gan y grant hwn ac sy'n tanseilio effeithiolrwydd y gwasanaeth.

Rwy'n credu'n gryf mewn cydgomisiynu. Drwy weithio gyda'n partneriaid ar y Bwrdd Cymunedau Diogelach byddaf yn chwilio am gyfleoedd i gydgomisiynu gwasanaethau yn y dyfodol. Mae cydgomisiynu yn ffordd o gynllunio a darparu gwasanaethau mewn modd cyfannol ac unedig. Er mai fy nghyfrifoldeb statudol i, a mi yn unig, ydi comisiynu gwasanaethau, rwy'n cefnogi unrhyw strategaeth gomisiynu ar y cyd sy'n sicrhau effeithiolrwydd ac sydd yn y pendraw yn gwella'r gwasanaeth a roddir i ddioddefwyr trosedd ar draws y rhanbarth.

Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd

Cafodd cyllideb flynyddol 2015/16 ei gosod ar yr un lefel â chyllideb Awdurdod yr Heddlu yn ei dymor olaf sef £731,174.00. Mae hyn gyfwerth â 0.52% o gyfanswm y gyllideb ar gyfer plismona yng Ngogledd Cymru.

Ar gyfer 2016/17, cyllideb y Swyddfa fydd £741,000.00, sydd eto gyfwerth â 0.52% o gyfanswm cyllideb yr Heddlu. Mae newidiadau i gyfrifiadau Yswiriant Gwladol wedi ychwanegu 3.4% at gostau'r gweithwyr, ond oherwydd yr arbedion sydd wedi'u hadnabod mewn meysydd eraill, 1.4% yw'r cynnydd.

Atodiad A – Dosbarthiad Cronfa'r Comisiynydd 2015/16

Ers mis Ebrill 2013 mae'r Comisiynydd yn gyfrifol am y Gronfa Diogelwch Cymunedol. Mae Partneriaethau Diogelwch Cymunedol lleol wedi penderfynu sut i ddosrannu'r arian sydd wedi'i glustnodi ar gyfer pob ardal partneriaeth. Yn 2015/16 cafodd arian y gronfa ei ddosrannu fel a ganlyn:

Derbynnydd	Pwrpas	Grantiau
Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Gwynedd ac Ynys Môn	Gwynedd: Cydlynnydd Ymddygiad Gwrthgymdeithasol	£15,000.00
	Gwynedd: Ymgynghorydd Trais Domestig Annibynnol	£7,000.00
	Gwynedd: TCC Street Hawk	£3,666.83
	Ynys Môn: Cydlynnydd Ymddygiad Gwrthgymdeithasol	£17,483.17
	Ynys Môn: Ymgynghorydd Trais Domestig Annibynnol	£2,000.00
	Cyfanswm	£45,150
Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Conwy a Sir Ddinbych	Swyddog Ymddygiad Gwrthgymdeithasol ar y Cyd	£22,000.00
	Prosiect Cartrefi Diogelach ar y Cyd	£7,000.00
	Gwarchod y Gymdogaeth ar y Cyd	£4,000.00
	Camerâu TCC y gellir eu hadleoli	£10,000.00
	Dau Ymgynghorydd Trais Domestig Annibynnol	£11,126.00
	Cyfanswm	£54,126
Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Sir y Fflint	Swyddog Ymddygiad Gwrthgymdeithasol	£11,577.28
	Prif Swyddog Gwarchod y Gymdogaeth	£13,643.09
	Ymgynghorydd Trais Domestig Annibynnol	£6,345.63
	Cyfanswm	£54,126
Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Wrecsam	Gwasanaeth Caledu Targed	£2642.00
	Prosiect Cyfathrebu a Thawelu Meddwl	£4000.00
	Goruchwyliaeth TCC	£6000.00
	OWL a Chynllun Gwarchod	£9500.00
	Cydlynu Atal Camdriniaeth Ddomestig a Thrais Rhywiol	£13000.00
	Cyfanswm	£35,142
Tîm Troseddwy'r Ifanc Gwynedd a Môn	Cyfraniad tuag at Weithiwr Atal Troseddwy'r Ifanc	£16,464.00
Tîm Troseddwy'r Ifanc Conwy a Sir Ddinbych	Cyfraniad tuag at Weithiwr Atal Troseddwy'r Ifanc	£20,384.00
Tîm Troseddwy'r Ifanc Sir y Fflint	Cyfraniad tuag at Weithiwr Atal Troseddwy'r Ifanc	£15,029.00
Tîm Troseddwy'r Ifanc Wrecsam	Cyfraniad tuag at Weithiwr Atal Troseddwy'r Ifanc	£19,695.00
Rhaglen Ymyriadau Cyffuriau Gogledd Cymru	Gwasanaethau Atgyfeirio Ymyrraeth Cyffuriau ac ar ôl Arestio	£892,622.00
	Cyfanswm	£1,130,178

SWYDDFA **COMISIYNYDD HEDDLU**
A THROSEDD GOGLEDD CYMRU

OFFICE OF THE **POLICE & CRIME**
COMMISSIONER NORTH WALES